

En skogsbegravning

1800-talet var på Sollerön en självhushållens tid. Åkerlapparna var små och barnkullarna stora. Alla sätt att ta till vara något matnyttigt utnyttjades. Fiske, inte bara i Siljan utan också i skogssjöar och mindre vattendrag, har sen uråldriga tider varit en betydelsefull näring för Soldfolk. På höstarna, när Siljan ännu gick öppen men skogssjöarna nätt och jämt fått ett tunt istäcke, drog man till skogs för att på olika sätt, med ryssja, nät, klubba eller krok utöka det torftiga matförrådet. Självklart var det ganska riskfyllt, i synnerhet om man ensam gav sig ut på en sådan färd, och dessa småsjöar har, liksom Siljan, tagit mången Sold-karls liv.

Om en sådan händelse har min gamla farfar berättat för mig, när jag var barn: — "Lass-by" hette egentligen Lars. Han levde ensam, var ogift eller änkeman, men hade syskonbarn, som han var "by" åt (farbror el. morbror, "onkel") och han kallades därför "Lass-by". — En dag på hösten gav han sig till skogs för att försöka sin fiskelycka i Räjsjön. Men isen var skör, och kanske fanns det källådror under som gjorde den förrådsk. Alltnog, han drunknade under fisketuren, och när han inte kom hem i beräknad tid anade de hemmavarande oråd och for dit för att söka efter honom. De fann spåren ut på isen och draggade efter honom, men eftersom kroppen kommit under isen kunde de inte finna honom.

Det var Domsöndag. Vintern var i antågande och gjorde det än mera utsiktslöst att få tag i kroppen och föra den i vigd jord. Skulle hans ande nu vila osalig på sjöbotten hela vintern, kanske för all framtid? Eller skulle han "gå igen" som en gast och aldrig finna ro och vila? Nej, man gjorde så gott man kunde, lyste frid över honom med en hemsnickrad vers, som lät som en besvärjelse, eller kanske som en bön om frid, med skogen som kyrka och vindsuset som grifteklockor. Man knäppte händerna, och en av männen läste, högtidligt och ödesmättat:

”*Du Lass-byl nidi Räsjsjon,
tre alner djuft vatn,
å tre alner djup dyttja!
I dag e ä Dome-dag,
E du bered a Domim ä,
Du Lass-byl nidi Räsjsjon?*”

Kanske var det något mer också, men jag minns inte mer.

— Om hans kropp återfanns och han fick en bättre begravning för-
måler inte historien, men hans ande tycks ha fått ro, för ingen har
oroats av den vid fisketurer och skogsvandringar kring Räsjsjön. Men
ibland susar det så vemodigt i trädtopparna, och då minns man den
enkla begravningsmässan en Domedag för länge sedan —.

Håll Albert